

Q.P. Code – 56651

M.A. (Final) Degree Examination, OCTOBER/NOVEMBER 2015

(Directorate of Distance Education)

(Freshers/Repeaters)

Sanskrit

**(DPB 510) Paper V – VEDA, UPANISHAD, GEETHA AND
VEDIC LITERATURE**

Texts : 1) Vedabharati

2) Kathaka Upanishad

3) Bhagavadgeetha (3, 4, 5)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : उत्तराणि संस्कृतभाषायां, कन्नडभाषायां, आंग्लभाषायां वा लिखत।

I. मन्त्रद्वयं टिप्पण्या सह विवृणुत।

10

(a) स नः पितेव सूनवेऽग्रे सूपयनो भव।

सचस्वा नः स्वस्तये।

(b) नमः पुरा ते वरुणोत नूनम् उतापरं तुविजात ब्रवाम।

त्वे हि कं पर्वते न श्रितान्यप्रच्युतानि दूळभ व्रतानि।

(c) यस्य त्री पूर्णा मधुना पदान्यक्षीयमाणा स्वधया मदन्ति।

य उं त्रिधातुं पृथिवीमुत द्याम् एको दाधार भुवनानि विश्वा॥

(d) यदङ्ग त्वा भरताः सन्तरेयुर्गव्यान् ग्राम इषित इन्द्रजूतः।

अर्षादहं प्रसवः सर्गित्क आ वो वृणे सुमतिं यज्ञियानाम्॥

II. यजुर्वेदं अधिकृत्य प्रबन्धं रचयत।

10

(वा)

वेदस्य वेदत्वं कथं? विमृशत।

Q.P. Code – 56651

- III. मन्त्रद्वयस्य अर्थं ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत । 10
- (a) अविद्यायां अन्तरे वर्तमानाः स्वयं धीराः पंडितं मन्यमानाः।
दंभ्यमानाः परियन्ति मुढाः अन्धेनैव नीयमानाः यथान्धाः॥
- (b) न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यः लप्स्यामहे वित्तमद्राक्ष्म चेत्त्वा।
जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं वरस्तु मे वरणीयो स एव॥
- (c) न जायते म्रियते वा विपश्चित् न्नायं कुतश्चित् न बभूव कश्चित्।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे॥
- IV. उद्दालकनचिकेतसो संवादं विवृणुत। 10
- (वा)
- कठोपनिषदः वैशिष्ट्यं वर्णयत।
- V. (a) “गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः” उक्तिमिमां समर्थयत। 10
- (वा)
- ‘कर्मसंन्यासयोगं’ संगृहीत।
- (b) द्वयोः टिप्पणीः आरचयत। 5
- (i) ज्ञानयोगः
- (ii) कर्मफलत्यागः
- (iii) भगवान् श्रीकृष्णः
- VI. त्रयाणां टिप्पणीः लिखत । 15
- (a) वेदविभागः (b) वेदाङ्गानि
- (c) उपनिषत् (d) प्रतिशाख्यम्
- (e) वेदव्यासः

FOR FRESHERS ONLY

- VII. वेदापौरुषेयत्ववादं अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत। 10
- (वा)
- ‘विष्णुसूक्तस्य’ विशेषांशान् संगृहीत।

Q.P. Code – 56652

M.A. (Final) Degree Examination, OCTOBER/NOVEMBER 2015

(Directorate of Distance Education)

Sanskrit

(DPB 520) Paper VI – ARTHASHASTRA, SMRITI, EPIC AND ESSAY

Texts : 1) Arthashastra of Koutilya

2) Yajnavalkya Smriti

3) Nalopakhyaana from Mahabharatha

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा उत्तरितव्या।

- I. मन्त्रिपुरोहितोत्पत्तिं यथाग्रन्थं विवृणुत। 10
(अथवा)
का नाम उपधा ? के विभागाः ? विवृणुत।
- II. द्वयोः लघुटिप्पणीः आरचयत । 10
(a) वृद्धसंयोगः (b) अमात्योत्पत्तिः
(c) मन्त्राधिकारः (d) विद्याविभागः
- III. लेख्यप्रकरणं विवृणुत । 10
(अथवा)
उपनिधि प्रकरणं स्मृत्यनुसारं विवृणुत।
- IV. द्वयोः लघुटिप्पणीः लिखत । 10
(a) याज्ञवल्क्यः।
(b) असाधारणमातृका व्यवहारः।
(c) ऋणादानम्।
(d) सीमाविवादप्रकरणम्।
- V. नलचरितं विवृणुत। 10
(अथवा)
कलिप्रभावं विशदयत।

Q.P. Code – 56652

VI. एकमधिकृत्य प्रबन्धमारचयत ।

20

- (a) बुद्धिर्यस्य बलं तस्य।
(b) संस्कृतं संस्कृतोपमम्।
(c) परिसरदूषणम्।

FOR FRESHERS ONLY

VII. कौटिल्यमते विद्याविभागं विवृणुत। ।

10

(अथवा)

याज्ञवल्क्यस्मृत्युक्त दायविभागं वर्णयत।

(अथवा)

नलपराभवदशां वर्णयत।

Q.P. Code – 56653

M.A. (Final) Degree Examination, OCTOBER/NOVEMBER 2015

(Directorate of Distance Education)

(Repeaters and Freshers)

Sanskrit

(DPB 530) Paper VII – VYAKARANA – 2 AND LINGUISTICS

Texts : 1) Siddhanta Kaumudi (From Upapada upto the end of Samasa Prakarana)

2) Linguistics (I.E.)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा उत्तरितव्या।

PART – A

- I. चत्वारि सूत्राणि सोदाहरणं विवृणुत । **4 × 3 = 12**
- (a) न संख्यादेः समाहारे।
- (b) अपथं नपुंसकम्।
- (c) सभा राजाऽमनुष्यपूर्वा।
- (d) ओर्गुणः।
- (e) धर्मादिनिच्केवलात्।
- (f) इच् कर्मव्यतिहारे।
- II. पञ्चानां समस्तरूपाणि सप्रमाणं रचयत । **5 × 3 = 15**
- (a) धवश्च खदिरश्च।
- (b) भ्राता च स्वसा च।
- (c) प्रशस्तः भ्राता यस्य।
- (d) उन्नतं काकुदं यस्य।
- (e) युवतिर्जाया यस्य।
- (f) शोभनो जम्भोऽस्य।

Q.P. Code – 56653

III. पञ्चानां विग्रहवाक्यानि सप्रमाणं लिखत ।

5 × 2 = 10

(a) कुशकाशम्।	(b) यूकलिक्षम्।
(c) इवशुरौ।	(d) किराजा।
(e) बहुदण्डिका।	(f) सूपगन्धि।
(g) दीर्घसक्थः।	

PART – B

IV. भाषा विज्ञानं प्रति भारतीयानां योगदानं विमर्शयत।

15

(अथवा)

भाषा परिवर्तनं कारणानि च विश्लेषयत।

V. भाषायाः रूपात्मकवर्गीकरणम् (Morphological classification) अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

10

(अथवा)

अर्थविकासस्य नियमान् (Semantic laws) विशदयत।

VI. द्वयोः लघुटिप्पणीः लिखत ।

2 × 4 = 8

- ग्रास्मन् नियमः।
- मिथ्यासादृश्यम्। (Analogy)
- संस्कृतं तथा अवेस्ता।
- समन्वितविकासवादः (Evolution Theory)

FOR FRESHERS ONLY

VII. भारतीय आर्यभाषा कुटुम्ब-अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

10

(अथवा)

एकशेषप्रकरणम् विशदयत।

Q.P. Code – 56654

M.A. (Final) Degree Examination, OCTOBER/NOVEMBER 2015

(Directorate of Distance Education)

Sanskrit

(DPB 540) Paper VIII – SPECIAL ALANKARA – II

Texts : 1) Kavya Prakasha : 1 to 5 Ullasas

2) History of Sanskrit Poetics from Bharata to Jagannatha

3) Theories of Rasa, Dhvani, Vakrokti, Anumana and Aucitya

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा उत्तरितव्या।

I. मम्मटानुसारेण शब्दार्थस्वरूपं विवेचयत। **10**

(अथवा)

‘इति हेतुस्तदुद्भवे’ – विमर्शयत।

II. अलङ्कारशास्त्रे काव्यप्रकाशस्य स्थानं निर्णयत। **10**

(अथवा)

साहित्यशास्त्र क्षेत्रं प्रति मम्मटस्य योगदानं विवेचयत।

III. अलङ्कारशास्त्रस्य अनुमानसिद्धान्तं वक्रोक्तिसिद्धान्तं वा विमर्शयत। **10**

IV. चतुर्णां लघुटिप्पणीः लिखत । **4 × 5 = 20**

(a) भट्टनायकः

(b) लक्षणामूलव्यञ्जना

(c) उपादानलक्षणा

(d) उपाधिः

(e) अर्थचित्रं

(f) तात्पर्यार्थः

Q.P. Code – 56654

V. चतुर्णां ससन्दर्भं व्याख्यात ।

4 × 5 = 20

- (a) गौणौ शुद्धौ च विज्ञेयौ।
- (b) अष्टौ नाट्ये रसाः स्मृताः।
- (c) साध्यः पूर्वापरीभूतावयवक्रियारूपः।
- (d) गुडतण्डुलादिपाकादिष्वेवमेव पाकत्वादि।
- (e) श्रुतार्थापत्तेरर्थापत्तेर्वा तस्य विषयत्वात्।
- (f) मित्रं भातीति सुहृदि, मित्रो भातीति रवौ।

FOR FRESHERS ONLY

VI. अलङ्कारशास्त्रक्षेत्रं प्रति जगन्नाथस्य योगदानं विवृणुत।

10

(अथवा)

मम्मटमनुसृत्य काव्यप्रयोजनम् लिखत।
